

Ба 45 727

Александрович
Андр.

100

100

~~100~~

~~5M I/20~~

246

~~aa/~~
~~12548~~

22

5 446

1988

1921

АЛЕКСАНДРОВІЧ

13

МЯЛЯДНИК

1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

e

8
5 20 5 А 45727
А. АЛЕКСАНДРОВІЧ

8
А45727
5

600X74
17205

Бел. адрсел
1994 г.

ас-6

ПРОЗАЛАЦЬ

Технічны № 1420
(У ліч. 0004 У)
Менск 5 аддзяленне
сва № 1010

В. ДАЊНЕ ЦЬ МАЛАДНЯКА
М Е Н С К 0 0 0 1 9 2 6

А. АЛЕКСАНДРОВИЧ

ПРОВОДЦЬ

Галоўлітбел № 14346.
(У ліку 2000 экз.)
Менск, 2 друкарня
зак. № 1010.

Галоўлітбел
7.09.01

25.1.2009

МАЯ ПЕСНЯ

ШЭЛЕСТ РАДАСЬЦІ

Песня мая, шэлы хвалы
У сэрцы іх, у сэрцы іх
Не сэр на мяне злучай,
Я зноў і зноў злучай,
Мая песня мая іх злучай,
Я зноў і зноў злучай.

Шэлы на хвалы,
У сэрцы іх,
Не сэр на мяне злучай,
Я зноў і зноў злучай,
Мая песня мая іх злучай,
Я зноў і зноў злучай.

МАЯ ПЕСЬНЯ

Выйду я ўвечары, выйду на вуліцу
вуліца ўвечары сьпіць...

Песьня мая, шмат каму муліцца
ў сэрцы іх ветрам, рыпіць.

І ня раз на мяне цкавалі,
і ня змоўклі яшчэ і цяпер!

Мае песьні мяне ўздавалі,—
а грубыя, як літара— «р».

Выйду на вуліцу,
туліцца гоман;
сьвет ліхтароў рассыпае чад.
Вечар сутуліцца
ў сьценах нардому
слухае ўважна даклад.

На небасхіле ценню застылі
шапкі фабрычных труб.
Змоўклі машыны—гул бязупынны...
Вабіць песьнямі клюб.

Песьні вясёлыя, сэрца радуюць,
песьні у сэрцы ўзнялі карагод.
— Нас прызнаюць!

засьмяецца радыо,
другой тэлеграмай:
— Будуйце флот!

Сьпеў грамады
гарадзкіх падросткаў
бузу падымае ў спакоі начным!...
Гудуць правады,
рассыпаецца роста:

— Будуйце Авіохім!

Песьня сьціскае ціш алавяную,
песьня—новага дню маяк.
Песьня змаганьнем працоўных убраная,
песьня мяне ўзгадавала!
мая!

Мая песьня —
песьня фабрык!

Маё слова —
звон машын.

Мая песьня —
чырвань фарбаў,

Маё слова —
плынь душы...

Мая песьня —
веснавыя ўзоры,
гоман дня
ў рабочую пару.

Мая песьня —
Новы Горад
Маладняк

і

Беларусь!

Песьня вясёлая, родная песьня—
жыцьця маладога размах.
Песьня спавіта усьмешкай прадвесні—
полымям радасьці рдзее ў вачах!
Песьня мая—каму яшчэ муліцца,
яны знача нам не свае!

Выйду я ўвечары, выйду на вуліцу—
вуліца ўвечары песьні пяе!

2/ II—25 г.

✓ ВУЛІЦА —

Сягоньня я акінуў вокам /
вуліцы—вірлівае жыццё. /
Па каменнях-бруку, цвёрдым крокам
я іду... ўздымаю пыл высока,
топчучы мяшчанскае сьмяццё.
Вуліца... Ой, спавіла мяне ты
сваім гоманам, аголеным, глухім ..
Квіта!

Больш ня буду звонкаю манетай
песьні разьліваць па кафэ-шўным.
Хай дурэюць, хай сваволяць
для валацугі —

тротуар папас.
Я здзівіўся, як ніколі,
я здзівіўся ў першы раз:

Гул гораду
па бруку
ракашэтам
водзіць суматоху,
як п'яніца-вясна.

А горды
вечар
ківаецца
электро-сьветам,
ён выпіў троху
вабіць
выпіць
нас.

Кіно,
Тэатр,
ізвошчык,
прастытутка
гарадскога шуму
неўгамонны чад.

Віно
азарт
налошчыць
і тут, як тут-ка
піўная:

„Летні сад“.

У «Летнім садзе»
шклянкімі гручэлі
як-бы спраста
браткі, не наш
народ.

А на эстрадзе
на веліончэлі
мастак
«абнашываў»
фокстрот.

І тут падросткі,
спрытныя дзяўчаткі,
кветкі ім подносяць:
цюльпаны, розы.

ландыш..
і проста-проста
сінь іх вачанятак
калосіць
ненавісьць
да нэпманскае
банды..

Ну чаго-ж тут, вечар?
— добры, цёплы вечар,
лёгкі вецер,
слаўны,
ну чаго-ж?...

Толькі мне тут чалавеча,
мне ня быць у гэтым сьвеце...
Гэты гоман, эх, забаўны
ў грудзі б'е, як фінскі нож.
Па завалку
бяз прытулку
валацугай
сьлібізую.
Сэрца туга
зашнуруе
і спаўе у задуменьні
мае думкі—лятуценьні...
 Ўсё-ж люблю,
 а хто ня любіць
 вуліцу—раўніну?
 ідучы зайшоў у клюб,
 у клюбе
 акцябрыны.
радасьць хвалямі крынічыць,
 радасьць тут, о, не ў гасьцёх!

Толькі тут ў сям'і, фабрычнай
тут запраўднае жыцьцё.

ЗА ІГОЛКАЙ...

Песьні—гучныя вясёлкі
пацешаюць, як ніхто.
Дашывай мая іголка
навамоднае манто.
А як толькі зьвечарэе,
як заморыцца рука—
пабягу тагды хутчэй я
свайго любага спаткаць.
Ой прысяду, каля саду,
каля саду, пры сасне;
загадае пяць загадак
пяць загадак мілы мне:

- Каля дрэўца, што віецца?
- А бяз цвету, што цвіце?
- Што бяз голасу сьмяецца?
- Што бяз кораня расьце?
- Што бяжыць і сьлед згінае?

загадае, мілы, мне.
Вечар ціха засьпявае.
вечар ласкава міргне...
Песьні—гучныя вясёлкі
пацешаюць, як ніхто.
Дашывай мая іголка
навамоднае манто...
Беласьнежнай ценкай ніткай
вышываць узор пачну:
сваёй радасьці вялікай,
сваёй вольнасьці вясну...

30, XI—25 г.

Засядзеўся сягоньня, ажно да агня,
зьнемаглася рука, здрантвела.
А глянеш прыемна—як глянсам зьвіняць
камашы замшава—белыя.

Марудна штось праца сягоньня цякла,
пад сэрцам сьпякота смактала.
На вуліцы лужамі восень лягла,
імглоў шэры брук ласкатала.

На варстаце начыньне, бяз іх як бяз рук,
прападзеш за нішто, як бяз працы.
Калі шыла няма, папрабуў зашнуруў,
без нажа—дарабі абсацы.

Нават фумаль, шпілёрт, нават шпандар і той
пры рабоце, як вінцік машынны.
І хром і шаўро прападуць за нішто;
ні шавец—калі ён без начыньня.

Засядзеўся сягоньня, ўсё-ж скончыў заказ,
хоць агні ўжо ў вітрынах дрыжэлі...
Зьнямогся за дзень... Аслабела рука,
утомаю плечы самлелі.
Раніцой загудуць на заводах гудкі—
ізноў майстэрня бушуе.
Гручаць, куючы падашву, малаткі,
або калі, дратвай, шнуруеш.
Даволі сягоньня... Зьняў свой фартух...
на вуліцы з гулам спатканьне...
(Яшчэ адзін дзень у тумане патух,
а і вечара зараз не стане...)

26/XI—25 г.

МАШЫНІСТ

Закалыхалася сірэна ў белых сецях
узбудзіла раніцу зімы.

На ляднянках коўзаюцца дзеці,
як калісьці коўзаліся мы.

Дзіўныя, бель-сьнежанныя ўзоры
ўвабралі вокны камяніц...

На фабрыцы машынным звонкім хорам,
кіраваў сівенькі машыніст.

Асьнежаны бязьмежныя даліны,
асьнежаны, фабрычных труб, квартал.
З шаснаццаці гадоў ён ля машыны,
з шаснаццаці за працай каратаў...

Паведам гордай радасьці ўрачыстасьць
рабочы клуб прыветліва спаткаў:

—Гэроя працы машыніста,
насіла моладзь на руках.

Галаву сваю вечар павесіў,
заскрыпела адлігай зіма.
А ў нас, на заводзе, весела,
нуды ў нас ніколі няма.

Сёньня Максім з Кацярынай
рабочыя фабрыкі „Звон“
справілі баль—акцыябрыны—
новае нашых дзён.

Піонэр ад рабочых падросткаў
гальштук чырвоны паднёс
і словам гарачым па просту
пажадаў каб вялікі рос.

Комсамалец з радасьцю кінуў:
—паслухай, таварыш Максім—
нас з табой парадніла машына,
а з сынам імя яго КІМ.

Піонэр—Комуніст—Комсомолец
рабочыя фабрыкі „Звон“—
працуем цяпер мы ў прывольлі,
наша праца—жыцьцё новых дзён.

Радасьць працоўных усьпенена
радасьць шчаслівых хвілін.
Думкі бясьмертнага Леніна
звонкія песьні машын.

Б 45727
2/IV—25 г.

Сонца пачне гушкацца,
або з хмарай вадзіць карагод.
А рабочы бяз сонца за працай,
яго лашчыць толькі смурод.

Шыпяць рамяні з машынай,
у катле шуміць-пеніцца вар.
У падвале, у печцы дымнай
крычыць малінавы жар.

І сталь і чыгун заскрыгочаць,
заскрыгоча жалеза, бэтон.
Запяе з імі песьню рабочы
і дынамо кіне свой стогн.

Вечны працы звон на заводзе.
люблю песьню заводу свайго!
А сонца ў «вялікім паходзе»—
у завод і ня ступіць нагой.

Ну што-ж, няхай гуляе,
бо як толькі ўзлуешся—б'яда.
Паўстаньне, бунт уздымаюць,—
ну і сонца з імі ў ладах.

І гуляюць разам забавы...
«Вясёлы» народ, што й казаць.
На заводзе кашлям кривавым
рве грудзі рабочая раць.

Прывозяць вагонамi камень
выгружаць рабочы ідзе.
Узьвіваецца пыл слупамі
ў грудзёх рабочых гудзе.

А рабочыя песьні сьпяваюць,
ні куточка ня знойдзеш цішы.
Няхай сонца панкоў забаўляе,
наша сонца—песьня машын

Няхай сонца званіцы ліжа,
а нас электрычнасьці сьвет.
Наша мэта ўсё бліжай і бліжай,
яна вабіць, на перад заве!

З ПОЭМЫ „КОМСАМОЛ“

Дні былі мяцяжнае стыхіі,
дні былі, але іх грукат змоўк.
Гартавалі буры агнявыя,
нашы сілы маладыя,
гартавалі комсамол!

* *
*

Барацьба змагла прымусіць,
нібы ўсходы сонечнай вясны,
палюбіць —
руіны Беларусі, —
руіны —
спадкі старыны.

* * *

І па цаглінцы... так з году ў год
разбураны край будавалі.

І пакутна—сьлязьлівая песьня яго
стала радасным званам сталі.

І.. зноў загулі на заводах машыны,
новае ёсьць—нястала руінаў.

І ў гэтай працы, дні і ночы
комсамол—чорнарабочы.

* * *

Калісьці зналі:—сутарэньне,
мазоль крываваы на руцэ;
гарадавога, пана цемень
і кастлявы ГВС.

А цяпер жыцьцё ня зломяць!

Хай гудзе вірлівы вецер!

— Комсамол—у фабзаўкоме,

— комсамол—у сельсавеце.

* * *

Песьні... Песьні... Песьні...

Калёна за калёнай—

дзеці працы,

дружна йдуць!

7-ае верасьня

сьвята мільёнаў,

мільёнаў юнацкіх

душ.

* * *

Комсамольцы—люд вясёлы!

Смутак—вораг злосны наш!

Праца—радасьць комсамола,
бязупынны левы марш.

І стазвонам, неўгамонна

йдзем з задорым маладым:

— Серп і Молат—наша школа
ў барацьбе за КІМ.

Мяцеліцца сьцеліцца сьнежнай далінай,
зямля серабрысты паркаль...

Трывожна гудуць правады бязупынна;
ветры разносяць жаль.

Мяцеліцца сьцеліцца бурай усыпененай
злосьцю заўзятай мігае ў вачах.

Таварышы, ўтрата!

Нястала Леніна!

Леніна—

Ільліча!

На Крэмлёўскай званіцы—вежы
гадзіннік чатыры прабіў...

Над магілай пажоўкла-сьвежай,
свой сьцяг комсамол пахіліў.

* * *

Суму ня трэба! Ня трэба жалю!
А сэрца балюча шчыміць..
Дарагога свайго Ёльліча пахавалі —
Ленін мільённы —будзе жыць!

* * *

Беласьнежным праменьнем
ліжа каменьні
мароз, рассыпаючы сьнег белай жменяй.
Сэрца няўзмоўкла... Незьледзянела
вуліцай белай
плача нясьмела...
Іскрамі смутку плача маўкліва
сэрца юнацкае, сэрца вірлівае...
Сьнег засьцілае белью каменьні,
Гэй, комсамольцы
шчыльней
свае зьвеньні!

Навальніцу, віхуру—люблю я,
але восень чыстае гора:
кажуць, поле маўчыць, не хвалюе
толькі стогны вятроў, па-над борам.
Толькі стогны і крыкі у бязьсільлі **мы**
каб прымусіць рассыпацца восень.
П'яны вечар прыкрыў зямлю крыльлямі
і па стрэхах імглу разносіць.
І віхрыцца халоднымі хвалямі
ускудлачаны вецерам злосным...
Ой ты вецер, чаму цябе хвалім **мы**?
не таму, што ня любіш ты восень?

I

БЫВАЕ

І мне бывае сэрца зашчыміць,
начная ціша шопатам зазвоніць.

Гатоў я грудзі насыцеж рашчыніць,
хай вецер струны сэрца пераломіць.

Зашчыміць і ўзьніме ў сэрцы шум...

Зашчыміць у дні маёй прадвесні...

Я ціха—ціха, ціхі верш пішу.

і сэрца шум закалышу-вершам, песняй...

2/VII-25 г.

З РАДАСЬЦІ

Часамі сэрца так баюча сьцісьне
нават валацужных успамінаў шум.
Лятуценьнямі у сонечнай калысцы
успаміны ласкава закалышу.

Страсанешся!.. Дні... Э'эх, дзянёчкі!
А някрыўдую, можа так і лепш—
калі пачуў гульмівыя званочкі,
халоднай стальлю больш не запяеш.

Сварыцца нельга, нельга проста ганіць,
я неадхілюся, як сьвісьне барацьба.
І ціж заўсёды так і гарлапаніў
пад лязгі шклянак прыкры «шарабан».

Бывае з радасьці якую кроплю вып'еш.
на заўтра панікі, гармідару—аж страх.
Сэрца сьцісьнеца, сьлязою моўчкі ўсхліпне
з гора вып'еш зноў, з гора, у пацьмах.

Заўсёды толькі ўцехаю мне вочкі
і прозалаць дзяўчыніных брывей.
На зьмену валацужным тым дзянёчкам
адно прыгожае мне любя і бліжэй...

Я ведаю няма жыцця бяз працы;
жыццё бяз смутку вокам ня міргне.
Чаго-ж?.. працую, я!.. Ды што тут спавядацца
хіба мо заўтра, сёньня сумна мне.

А ўспаміны, яны ўсё-ж сэрцу блізкі
і рад вітаць іх валацужны шум,—
іх лятуценнямі у сонечнай калысцы
ласкава закалышу.

о
мне
ісьці
вясьне
паклонам
слаць прывет
о мы ўжыцьці
вітаць чырвоны
сонца новы сьвет.
Беларусь вясна цябе
узбагаціла доляй
сонцам сілы ў барацьбе
напоўніла падпольле
Прывет вясьне, прывольлю

о
хто
ня чуў
гул працы
на заводзе
калі вясна
праменьнямі гуляе ля машын
калі як пырскі серабра
сталыны імглівіць пыл
той хараство жыцьця
няздолеў напаткаць
я чую сьпеў вясны
калі кіпіць завод
калі лье слёзы сталь
агнём халодна — сінім
твой сьпеў вясна — завод
а вольна сьць — сьпеў вясны
на заводзе
вясна мая
песьню
табе
пяю
я

Горад льле грукат
 заўсёды гоман
 топчаш ты па бруку
 А ўсёткі мой бушуе
 горад родны
 люблю я сын яму я
 Песьні нас чароўнай
 вучыў бурліва
 Горад жыць бунтоўна

21/XI—25 г.

Старая форма вершу. Чытаецца ён так: Горад заўсёды
 льле гоман грукат, топчаш заўсёды ты гоман па бруку і г.д.

Рэд.

✓
2

ВЯСЬНЯНКА

Калышацца песьні-вясёлкі,
вясняных цымбал перабор.
Вясна, як дзяўчына іголкай,
вышывае слуцкі ўзор...

Зігзагамі вецер свавольць,
нібы электра ток абвіе
і прыемна, бы сыпеў комсамоліш.
што стагодзьдзямі край пяе.

Весела ў грудзях юнацкіх,
песьні вобразы городу ткуць,—
ці восем гадзін за працай,
ці ў клубе ў політуртку.

Ці проста, калі комсамолка
мне раскажа пра поле, жніво.
Пра вясковыя песьні—вясёлкі
я ўспомню свой шэры завод.

І пачую машынаў усплёскі
ў звонкіх песьнях юнацкай вясны.
Родны горад і родная вёска
жыцццю новаму ткуць дываны...

Ты вясна—маладая ўсьмешка,
ты вясна—малады задор,
вышывай-жа, на нашай сьцежцы,
наш слаўны сліцкі ўзор..

—25 г.

ПЕРШАМАЙСКА

Першага Мая—па сьвету ходзіць
сьпеў вызваленьня, сьпеў барацьбы.
Першага мая—ў любым заводзе,
ты не спаткаеш размякшай журбы.

Першы май
заводаў і фабрык.

Першы май—
зялёных палёў.

Дзе ні глянеш—
чырвоныя фарбы

ў сэрцы радасьць

б'е

ў сто

званоў!

Дэманстрацыя сонцам спавіта;

Сонца—лёзунг,

вясна—плякат...

Чарвякоў адчыняе мітынг

і вітае—

Беларусь, парад:

— Беларусь, загоны зялёныя,

ты ня ўся яшчэ з намі.

Не!

Выйдем-жа разам дружнай калёнай!

Пашлем прывітаньне Вялікай Вясьне!..

— Крок за крокам

дружна з верай

сіла працы ўперад

раз!

Гэта песьня заводаў шэрых

Чарвякову была ў адказ...

* * *

Май шчаслівы, май зялёны

колькі радасьці стазвоннай

ты прынёс сям'е рабочай.

Ты як сьветач цёмнай ноччу

шлях паказываў мільёнам.

І ў гэтай цемені нудлівай,
цябе спаткаў, мой родны край,
цябе, вясёлы і шчаслівы,
Пралетарскі Першы Май

P. S.

Вуліцы песьні кідае
аблітыя фарбай агня.

Беларусь, цябе шчыра вітае
з Першым Маем твай Маладняк.

ЯНКУ КУПАЛУ

ў дзень 20-ёх гадавага юбілею.

Бывае так:

і сонца карагодзіць

і пералівы птушак абвіваюць нас.

І як звычайна дым

звычайнай хваляй бродзіць

і сьпевам маладым,

як бы п'яе вясна,

а сумнае наўкола шапаценьне;

з'ялены гоман, як паднявольны шэпт.

І толькі ў горадзе, у родным сутарэнні,

рабочы думае ўзарваць—зьмяніці сьвет.

І ўсёт-кі сумнае наўкола шапаценьне

з'ялены гоман, як паднявольны шэпт:

і ў гэтых шэптах думкі вызвалення

ісьці „да сонца, зор“,

як заклікаў поэт!

Але... ці варта ўспамінаць,—
мінуае і сёньня я угледжу.

Эх, вясна, крывавае вясна...

Церпіш, родная мая ты, Белавежа...

А ты сьпявай, гульлівая жалейка,
гусляр званчэй пра вольнасьць заіграй!
Сваю ты песьню родную далей кінь!
Твае песьні пая твой край!

3

СЬВЯТА ЖАНЧЫН

Па-над стрэхамі ўжо карагодзіць
малады, шустры вечар вясны
Плыве песня ў бурлівым заводзе,
як на Нёмана хвалях чаўны.

На заводзе, на родным заводзе,
сёння сьвята, ўрачыстасьць, парада.
Думкі Леніна сонцам усходзяць,—
Марта робіць жанчынам даклада.

Маладая работніца Марта.
яе словы ад сэрца зьвіняць:

— Ну чаго мы раней былі варты?

Вечна сьлёзы, вечна грызья!

Жыцьцё?... А хто яго бачыў?

Дванаццаць гадзін за станком,

прыдзеш дамоў і... заплачаш:

голад скача, пад вакном.

Работніцы! Хто нас слухаў?

100

Фабрыкант, ён нам памагаў?
Скажам проста, заедзе па вуху,
ну і душыць, як толькі мага.
Па задворках мы трэскі зьбіралі,—
ці-ж маглі мы купіць шурку дроў?..
Мы сухоты ў грудзёх гадавалі,
гадавалі ў сухотах сыноў.
Гэй! Усе працаўніцы, жанчыны—
Мацнейшымі быць мы павінны!
Хай жыве правадыр наш Ёльбіч—
ён узняў нашай вольнасьці зьніч!..

Падросткі сваволяць, жарты..
Рабочы жанчын прывітаў..
Дзяўчат комсамоліць Марта..
фабзаўком кніжкі прыслаў..
Дзе ні глянь—чырвоныя йстужкі..
Там пяе грамада дзяўчат,—
хлопцы жартам памогуць частушкай..
На заводзе ўрачыстасьць, парад..

4

ПАДНЯВОЛЬНЫМ

Эх, беларуская вёска,
бедная вёска, ня плач.

Няхай п'яная паншчына госкае,
няхай скача крывёй імгла.

Тя ня плач... Іх сіла тлее..
Ты ўзыходзіш на вольны шлях!
Руньню новай ужо зелянее
Беларусі Заходняй зямля.

Ім вядома,—яшчэ больш пазнаюць
край, дзе толькі адны крыжы.
Гэта край—Беларусь маладая!
Ім ня зьнішчыць яе!

Будзе жыць!...

Ня плач ты, радзімае поле,
весеялейшы кідай перазвон.
Прынясе вызваленне падполье—
яно—жыцьцё новых дзён!...

Серабрыстаю ноччу паслухай
ня плача жыцьцё, а бурліць!
Ой, завые яшчэ завіруха—
вызваленне роднай зямлі.

Ў хаце холадна, ў хаце цёмна
ня жыцьцё, а ігрышча бяды.
Мы й ня живём,—
а страшаць жыцьцём нас,
Эх, непрападзём,
як у хмарах дым!

Нас мільёны!
Зьмена наша:
партызанскі бор, завод.
Нас мільёны
нам ня страшны
ажырэлы панскі род.
Пераможам
сілай працы!
Ня стрыножыць
дух юнацкі...

Беларусь ня церпіць пана,
Беларусь бунтарскі вод.
Эх, паўстане край забраны—
дзеці працы—наш народ.

Серабрыстаю ноччу паслухай,
ня плача жыцьцё, а бурліцы!
Эх, завые яшчэ завіруха,
вызваленьне роднай зямлі...

1/I—25 г.

ВЕЧАР

✓ 5
Слухмяным хлопчыкам прышоў
у горад

вечар...

Веча

зорак

тчэ павуціну сноў.

А ў глухой прасторнай сіні—ўзвышшы
вечар вольнасьць нашу
чырвонай ніткай вышыў.

Подых ветру вабіць радасьцю рабочай,
чырвань вуліц цешыць сьпевам барацьбы.
Сэрца ціха-ціха, шэлча мне, прарочыць:
— хутка мы павінны у Заходняй быць!..

6

Беларусь такой вселенная
защита, як гаворыць на карту
ПАДАРОЖЖА
Беларусь, куды мы ідзець
ноўта тут, — у сямой Беларусі

ВЕЧЕР

✓ 5
Сухим халычком помыл
у горла А Ж Ж О Ф А Д А П
вечер

Бела

Зорка

ты подумай, сестра

А у таукой престолней сит — узвишишь

вечер вольности, даву

чирвовай ниткан вышну

Подых ветру вобше радасцево рабочая

чирвовай булац цинны сьленом образцево

Семе неле-ниха, шенче мяс, прарочны

— тутка мяс павишы у захотнай бунды

Нагіткі вразілі везры прысла —
не паслаі прайа фадрычнай!
На во кржыце, а ўсёжыт кржы
бучыцца востр в востр востр востр

✓ 6

Беларусь такой невялікай
здаецца, як глянеш на карту...
І ня лоўка і проста дзіка
і падумаць могуць што жарты,—
Беларусь яшчэ мала хто знае,
нават тут,—у самой Беларусі.

Іскрамі пырскае ў сіні цягнік,
горы, як чорныя цені.
Ў небе міргаюць зоркі—агні,
міргаюць на дол лятуценьні!

Глянеш ня верыш, вялікі абшар:
палі, сенажаці, балоты.
Захад ахопіць сонечны жар
абшар заліе пазалотай.

А цікавіўся хто, што тут за зямля,
чаму яе колер крываваы?
Вучоныя кажуць „цяжарны“ шлях,
гэта праца, ня шклянка кавы.

Ня ўжо ў сваім сэрцы ня носяць любоў
да сваёй, да працоўнай краіны.
Каласістая радасць!

Бязьмежнасьць палёў!
— Мінулага гэта хвіліны...

Цягнік прамінае узоры прысад—
не пасёлкі працы фабрычнай!
Як не кажыце, а ўсёжткі краса
калі й вецер лазой заскавыча.

Іскрамі пырскае ў сіні цягнік
горы, як чорныя цені.
Ў небе міргаюць зоркі агні,
міргаюць на дол лятуценьні...

Горад як горад:
 вуліцы, гоман...
 Хвалямі плешча спакойна Дзьвіна.
 Электро-сьвету,
 як ноччу зорак
 і шыльды:
 рэкліамы «Вина»...
 Па рэйках трамвай прабяжыць,
 загрузоча...
 Вабіць кіно!
 Заклікае тэатр!
 Піўная гармонікам глуха „фокстроча“;
 Гандаль на рынку
 муштруе
 азарт.
 Горад як горад
 і нават сёньня*)
 пазнаеш ты ў ім Беларусь!

*) У пэрыяд працы сесіі ЦВК БССР.

На прастай, на роднай гірляндамі звоніць
і як бы у рытм,

у пару...

А далей, глыбей!

А яшчэ, у жыцьці!—

і на розум ня прыдзе другому.

Горад як горад:

ня хочаш ісьці

трамвай падвязе да дому.

О, мой Віцебск, мой родны горад,

яшчэ шмат табе трэба, каб родным стаць.

Гаварыць пра Віцебск—набрацца гора!

Дык лепш далікатна маўчаць...

Віцебск
1925 г.

МЯСТЭЧКА

Пятніца...

Запалілі свечкі

ў кожнай хаце

цёмнага мястэчка.

На стале ля свечак

Сьпечаная хала.

Ў талесах мястэчка

сівы талмуд чытала.

Сонейка пагасла...

Запалілі свечкі...

Пятніца...

Вечар...

Моліцца мястэчка.

II

Вечар жніўны ціха павевае,
 рассыпае срэбра кроклямі расы...
 Ходзіць задуменны местачковец Хаім;
 месяц завіваўся ў сівыя валасы.

Моліцца на месяц, моліцца на неба
 просіць дапамогі:—Борух, адэной!..
 Моліцца пакорны местачковец рэбэ
 просіць неба яснае выслухаць адно.

Глянуў на старога: абадраны, голы;
 талесамі роніць буйнаю сьлязу.
 А калісьці Хаім ездзіў балаголам,
 а цяпер ад нечага—гудае ён казу

і кожны вечар ходзіць з хаты ў хату
 І ў кожнай хаце хэйдар, ну і „гут“...
 І як шчыры рэбэ горача заўзята
 азеткам убівае ў голавы талмуд.

І гандлюе хочаш, бакалеем,
з калізэлкі, хочаш, какаіну дасьць.
Моліцца на неба.. сьлязою грудзі рве ён..
Спавіла яго шчасьлівая бяда.

І ламае рукі і ламае пальцы
і губляе сьлёзы на зялёны дол.
Родныя сыночкі адкідаюць талесы
і заместа школы йдуць у комсамол.

Їх лаялі... Пракляцьці насылалі,
праганялі з дому, голых праганялі.
Їм хоць бы што... ніба сьцяна нямая
замест талмуду „Арбэйтэр“ чытаюць

Багамольны крамнік, набажны гандляр—
Злосьць яго спавіла, злосьць кідала ў жар.

III

Ноч мінула ў цемені дубровы,
пагасіўшы ветрам сонныя агні.
На дыване усходу барбоваю падковай
віталі раніцу—прозалаць зарніц.

Над мястэчкам глуха, пахіліўшы вецьці
шапацелі хвойкі, калыхалі ціш...
Талесы, як хмары, доўгія сталецьці
мутнымі вачыма чадзілі ў жыцьці.

І пад шум гішэфтаў і цяпер мястэчка
каратала буднем сонечныя дні...

Ой, зусім нядаўна запаліла сьвечкі
новая раніца—прозалаць зарніц.

Мяст. Хоцімск
жнів. 1925.

Шумліває, вабнае Чорнае мора
 хвалі ўскідала на ўзвышша скал.
 Штурм гудзеў горда у пролазах горных,
 вірлівіў за валам вал.

Рабінавай ноччу гудзелі ветры,
 на мора зьвісалі хмары гурбой.
 Аплаканы, зьліты грудзі Ай—Петры,—
 татарскай гарачай сьлязой.

Век паднявольлем гнуўся татарын,
 у горах бязлюдна жыцьцё каратаў.
 Штурм. Навальніца! Штурм. Пажары!
 Вольным татарын стаў.

Нязнацца ёй болей з той доляю горкай
 Шчасьцем абвіў іх Паўстаўшы Усход.
 На небасхіле—электро-зорка—
 чырвоны плыў параход.

Зяленим агнём кіпарысы маўкліва
радасна вабілі ў цемень скал.
Чорнае мора, вечна шумлівае
вольнасьць тваю я шчасьліва спаткаў...

У сэрцы, грудзёх хараством каласілі,
білі паклоны... насілі дары..
Пазалотай поэзіі ласкава зьвілі
сонечны, казачны Крым!

Місхор-Марат

1925 г.

Далёка ад родных загонаў,
ты шырокая Волга—сястра.
Б'юць аб бераг халодным звонам,
твае хвалі ў сецях чароўных:
туман-кудзель серабра.

На палёх, на раўнінах рускіх
родным гонарам Волга—ты!

Я прыехаў з зямлі беларускай
дзе зрэбна—зялёнаю хусткай
бязьмежна ляжаць балаты.

Дзе лясы ноччу ціхай,—цёмнай,
так прыгожа, так любя гудуць.
Дзе гордыя—Сож!.. Прыпяць, Нёман,
Дзе Вільня—Менск—Віцебск—Гомель,
дзе нядаўна пазабылі бяду.

На тваіх, на грудзёх, бурлівых
плылі горда чаўны казакоў,
і песьняй, як белаю грываі,
трасьлі рускі абшар вірлівы
да цябе абуджалі любоў.

Як прыемна пачуць стыхію—
сьпеў рабочага, сьпеў мужыка..
Як жыцьцё, як дні агнявыя,
цябе любіць твая Расія—
цябе руская Волга—рака.

Ты з сілай жыцьця маладога
На хвалях трасеш параход
і радасна пенішся доўга..
Дык люблю цябе руская Волга,
бо любіць цябе твой народ...

1925¹/₂ г.
г. Саратаў.

ЗЬМЕСТ

Стар.

ШЭЛЭСТ РАДАСЬЦІ

✓ Мая песьня	5
✓ Вуліца	9
✓ За іголкай	13
✓ Шавец	15
Машыніст	17
Акцябрыны	18
На заводзе	20
3 поэмы «Комсамол»	22
Восень	27
Бывае	28
3 радасьці.	29
* * (о мне ісьці...)	31
* * (хто ня чуў)	32
Эпоманіон	33
Васьнянка	34
Першамайская	36
Янку Купалу	39
Сьвята жанчын	41
Паднявольным	43
Вечар	46

ПАДАРОЖЖА

	Стар.
• • • (Беларусь такой невялікай)	49
У дародзе	50
Віцебск	52
Мястэчка	54
Крым	58
Болга	60

Цана 20 кап.

74

Бал - 1994

Бел. адвээл
1994 г.

8000000 1959563